

Starostwo Powiatowe
w Biłgoraju**PROJEKT BUDOWLANY**

Temat:

**Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki
zewnętrznej cerkwi prawosławnej pw. Świętej Trójcy
w Tarnogrodzie**

Załącznik do decyzji o pozwoleniu na budowę

Znak: *AB. 6240. 107. 2020*

Kategoria obiektu:

X

z dnia: *13.03.2020*

Lokalizacja inwestycji:

ul. Cerkiewna 1, 23-420 Tarnogród, dz. nr 1284/1 ark. 17
obręb: 0001 Tarnogród
jedn. ew. 060212_4 Tarnogród miasto

Inwestor:

Parafia prawosławna pw. Świętej Trójcy w Tarnogrodzie
ul. Cerkiewna 1, 23-420 Tarnogród

W nawiązaniu do art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. „Prawo budowlane” (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1202 z późn. zm.), oświadczamy, że dokumentacja do zgłoszenia została wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej i jest kompletna z punktu widzenia któremu ma służyć.

ZESPÓŁ PROJEKTOWY	IMIĘ I NAZWISKO	SPECJALNOŚĆ I NR UPRAWNIEŃ	PODPIS
Branża architektoniczna	Projektant: mgr inż. arch. Urszula Grosiak	architektoniczna 176/LBOKK/2016	<i>U. Grosiak</i>
	Sprawdzający: mgr inż. arch. Agnieszka Potocka - Makoś	architektoniczna MPOIA/021/2016	<i>A. Potocka</i>
Branża elektryczna	Projektant: mgr inż. Mariusz Kowal	elektryczna LUB/0118/PWBE/17	<i>M. Kowal</i>
	Sprawdzający: mgr inż. Kazimierz Ordecki	elektryczna LUB/0008/POOE/07	<i>K. Ordecki</i>

Data opracowania:

luty 2020 r.

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU

Lp. 1	Wyszczególnienie 2	Skala 3	Strona 4
1.	Strona tytułowa		1
2.	Spis zawartości projektu		2
3.	<u>A. Dane ogólne</u>		3 - 4
4.	<u>B. Plan sytuacyjny - opis</u>		5 - 7
5.	<u>Rysunki:</u> Rys. PZT-1 Plan sytuacyjny	1:500	8
6.	<u>C. Architektura - opis</u>		9 - 24
7.	<u>Rysunki:</u> Rys. A-1.1 Kolorystyka. Elewacja frontowa (zachodnia) Rys. A-1.2 Kolorystyka. Elewacja południowa Rys. A-1.3 Kolorystyka. Elewacja wschodnia Rys. A-1.4 Kolorystyka. Elewacja północna Rys. A-2.1 Prace na elewacji. Elewacja frontowa (zachodnia) Rys. A-2.2 Prace na elewacji. Elewacja południowa Rys. A-2.3 Prace na elewacji. Elewacja wschodnia Rys. A-2.4 Prace na elewacji. Elewacja północna Rys. A-3.1 Zestawienie stolarki drzwiowej zewnętrznej Rys. A-3.2 Zestawienie stolarki okiennej zewnętrznej	1:100 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100	25 26 27 28 29 30 31 32 33 34
8.	<u>D. Elektryka - opis</u>		35
9.	<u>Rysunki:</u> Rys. E-1 Elewacja południowa. Instalacja odgromowa Rys. E-2 Elewacja północna. Instalacja odgromowa	1:100 1:100	36 37
10.	<u>Rysunki inwentaryzacja:</u> Rys. I-1 Elewacja frontowa (zachodnia) Rys. I-2 Elewacja południowa Rys. I-3 Elewacja wschodnia Rys. I-4 Elewacja północna	1:100 1:100 1:100 1:100	38 39 40 41
11.	Informacja BiOZ		42 - 46
12.	<u>Załączniki:</u> Nr 1 - Wpis do Izby Inżynierów Budownictwa i uprawnienia budowlane projektantów i sprawdzających Nr 2 - Decyzja Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Nr 3 - Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego		47 - 50 51 - 53 54 - 85

**Starostwo Powiatowe
w Biłgoraju**

OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU BUDOWLANEGO

inwestycji pt:

**Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi
prawosławnej p.w. Świętej Trójcy w Tarnogrodzie**

ARCHITEKTURA + ELEKTRYKA

A. DANE OGÓLNE

1. LOKALIZACJA INWESTYCJI, INWESTOR

Lokalizacja: **ul. Cerkiewna 1, 23-420 Tarnogród**
dz. nr ew.: 1284/1, ark. nr: 17
obręb: 0001 Tarnogród
jedn. ewid.: 060212_4 Tarnogród miasto

Inwestor: **Parafia Prawosławna p.w. Świętej Trójcy
w Tarnogrodzie**
ul. Cerkiewna 1, 23-420 Tarnogród

2. PRZEDMIOT I ZAKRES INWESTYCJI

Przedmiotem inwestycji jest remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi prawosławnej p.w. Świętej Trójcy w Tarnogrodzie.

Zakres całości inwestycji obejmuje prace na zewnątrz obiektu, związane z remontem elewacji i dachu oraz wymianą stolarki zewnętrznej – okiennej i drzwiowej. Nie wprowadza się zmian we wnętrzu obiektu.

3. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest projekt budowlany branży architektonicznej i elektrycznej obejmujący remont elewacji i dachu obiektu wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej oraz montaż instalacji odgromowej na obiekcie.

4. DANE CHARAKTERYSTYCZNE BUDYNKU

Długość budynku:	24,1 m
Szerokość budynku:	16,3 m
Wysokość budynku (do szczytu wieży):	ok. 18,2 m
Powierzchnia zabudowy :	ok. 289,0 m ²
Typ budynku:	Budynek kultu religijnego - cerkiew

5. PODSTAWA OPRACOWANIA

5.1. Zlecenie Inwestora.

5.2. Aktualna mapa zasadnicza.

5.3. Uzupełniające pomiary sytuacyjno – wysokościowe w terenie.

5.4. Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- 5.5. Rejestr zabytków, ogólnodostępne informacje, źródła i dokumentacje historyczne dot. obiektu.
- 5.6. Zalecenia pokontrolne wydane przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, delegatura w Zamościu, z dnia 17 października 2018 r., znak IN.III.5180.2.4.2018.
- 5.7. Decyzja pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych wydana przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, delegatura w Zamościu, z dnia 10 marca 2020 r., znak IN.III.5142.38.2.2020.
- 5.8. Projekt budowlany dotyczący wykonania izolacji poziomej metodą „iniekcji krystalicznej” w murach przyziemia cerkwi prawosławnej p.w. Św. Trójcy w Tarnogrodzie przy ul. Cerkiewnej 1, wykonanej przez dr inż. Wojciecha Nawrota, z maja 2008 r (decyzja pozwolenia na budowę nr AB.U.7351/432/08, z dnia 20.06.2008 r.)
- 5.9. Branżowe warunki techniczne do projektowania i literatura fachowa.

1. ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Działkę budowlaną stanowi działka nr ew.: 1284/1.

Działka o kształcie nieregularnym. Południowym bokiem przylega do drogi wojewódzkiej nr 863 (ul. Jana Pawła II). Od wschodu graniczy z drogą gminną – ul. Cerkiewną oraz z terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Od północy i zachodu graniczy z terenami doliny rzeki Złota Nitka.

Działka zabudowana murowanym budynkiem cerkwi prawosławnej, plebanią oraz zabudową pomocniczą. W sąsiedztwie świątyni znajdują się trzy nagrobki duchownych prawosławnych oraz dwie mogiły dzieci kapłanów służących w cerkwi. Na terenie obiektu, za prezbiterium, znajduje się również metalowy krzyż prawosławny. Cmentarza dla wiernych nigdy przy świątyni nie było.

Cerkiew wraz z terenem dawnego cmentarza przy cerkiewnego jest ogrodzony. Na teren cerkwi od strony wschodniej prowadzą schody terenowe.

2. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Zakres inwestycji nie wprowadza żadnych zmian w zagospodarowaniu terenu ani obiektów. Powierzchnia zabudowy, utwardzeń oraz terenu biologicznie czynnego nie ulega zmianie.

Elementy związane z ochroną p.poż. bez zmian.

3. PARAMETRY OKREŚLONE W MIEJSCOWYM PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Tarnogród teren oznaczony symbolem „A9 UK” – teren istniejących obiektów zabytkowych o funkcji usług kultury, położonych w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Zespół cerkwi prawosławnej o pow. 0,78 ha, obejmujący cerkiew murowaną z 1870 – 1875 r. oraz cmentarz cerkiewny z drugiej połowy XIX w. wraz z drzewostanem jest obiektem ścisłej ochrony konserwatorskiej, figurującym w rejestrze zabytków województwa lubelskiego pod numerem A/1313 (dawny numer A/196).

Według MPZP gminy Tarnogród §16, ust. 2 obiekty objęte ścisłą ochroną konserwatorską powinny być zachowane w swojej pierwotnej formie zewnętrznej i wewnętrznej. Wszelkie zmiany zagospodarowania oraz prace inwestycyjne i remontowe prowadzone przy obiekcie lub w obrębie obszaru ścisłej ochrony konserwatorskiej wymagają określenia odrębnych warunków konserwatorskich i uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dotyczy to również otoczenia obiektów i obszarów podlegających ścisłej ochronie konserwatorskiej.

Zgodnie z zasadami ochrony środowiska i przyrody należy zachować istniejące ukształtowanie terenu oraz drzewostan. Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wynosi 70%. Obowiązuje ochrona strefy przyboczowej wąwozów i dolin rzecznych.

Na wszelkie prace w obiekcie i przy obiekcie ujęte w niniejszej dokumentacji projektowej zostało uzyskane pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Elementy ujęte w projekcie budowlanym są zgodne z ustaleniami MPZP.

4. INFORMACJA O WPISIE DO REJESTRU ZABYTKÓW I OBSZARACH CHRONIONYCH

Cerkiew prawosławna wraz z wyposażeniem wnętrza, cmentarz przycerkiewny oraz drzewostan w granicy cmentarza zostały wpisane do rejestru zabytków dnia 11 października 1979 r. pod numerem A/1313.

MPZP wprowadza ochronę wąwozów i dolin rzecznych jako korytarzy ekologicznych.

Przedmiotowa inwestycja nie jest zlokalizowana na terenie objętym ochroną przyrody.

5. WPŁYW EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

w Biłgoraju

Teren zamierzenia inwestycyjnego znajduje się w strefie terenu górniczego (gazu ziemnego) – nie ma to jednak wpływu na sposób powierzchniowego zagospodarowania terenu.

6. INFORMACJE I DANE O CHARAKTERZE I CECHACH ISTNIEJĄCYCH I PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA ORAZ HIGIENY I ZDROWIA UŻYTKOWNIKÓW PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I ICH OTOCZENIA W ZAKRESIE ZGODNYM Z PRZEPISAMI ODRĘBNYMI

Nie przewiduje się ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko. W obiekcie nie występują zagrożenia dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników. Teren inwestycji nie obejmuje terenów i obszarów chronionych przyrodniczo, rezerwatów lub pomników przyrody.

Inwestycja nie powoduje ograniczenia dostępu do drogi publicznej, możliwości korzystania z wody, kanalizacji, energii elektrycznej, środków łączności, dostępu do światła dziennego do pomieszczeń na pobyt ludzi. Projektowany obiekt nie zaciemnia ani nie przesłania budynków sąsiednich, nie generuje uciążliwych hałasów, wibracji, zakłóceń elektrycznych, promieniowania ani zanieczyszczeń.

7. OBSZAR ODDZIAŁYWANIA OBIEKTU

Za obszar oddziaływania obiektu rozumie się teren wyznaczony w otoczeniu obiektu budowlanego na podstawie przepisów odrębnych, wprowadzających związane z tym obiektem ograniczenia w zagospodarowaniu, w tym zabudowy tego terenu. Otoczeniem obiektu budowlanego jest obszar obejmujący teren, na którym znajduje się obiekt, a także sąsiednie działki budowlane, poddane analizie w zakresie możliwości oddziaływania na obiekt.

Analiza obszaru oddziaływania obiektu opracowana została na podstawie m.in.:

- 7.1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.),
- 7.2. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002r., Nr 75, poz. 690 z późn. zm.),
- 7.3. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999r., Nr 43, poz. 430 z późn. zm.),
- 7.4. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2068 z późn. zm.),
- 7.5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001r., Nr 62, poz. 627 z późn. zm.),
- 7.6. Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.),
- 7.7. Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- 7.8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., nr 162, poz. 1568 z późn. zm.),
- 7.9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719 z późn. zm.).

Inwestycja nie powoduje ograniczenia dostępu do drogi publicznej, możliwości korzystania z wody, kanalizacji, energii elektrycznej, środków łączności, dostępu do światła dziennego do pomieszczeń na pobyt ludzi. Obiekt objęty opracowaniem nie zaciemnia ani nie przesłania bu-

Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi prawosławnej p.w. Świętej Trójcy
w Tarnogrodzie

23-420 Tarnogród, Tarnogród ul. Cerkiewna 1, dz. nr ew.: 1284/1 ark. nr. 17

obręb: 0001 Tarnogród, jedn. ewid.: 060212_4 Tarnogród miasto

Starostwo Powiatowe

W Białym

dynków sąsiednich, nie generuje uciążliwych hałasów, wibracji, zakłóceń elektrycznych, promieniowania ani zanieczyszczeń.

Na podstawie analizy przepisów, stwierdza się, że obszar oddziaływania inwestycji nie wykracza poza teren działek własnych.

Asystentka projektanta:
mgr inż. arch. Marta Bielak

Projektant:
mgr inż. arch. Urszula Grosiak

1. OPIS STANU TECHNICZNEGO OBIEKTU ISTNIEJĄCEGO - CERKWI

1.1. Dane ogólne obiektu

Cerkiew Świętej Trójcy (znana też pod wezwaniem św. Jerzego) jest to prawosławna cerkiew parafialna w Tarnogrodzie. Należy do dekanatu Zamość diecezji lubelsko-chełmskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Świątynia mieści się w centralnej części miejscowości, na zachód od rynku, przy ulicy Cerkiewnej, na wzniesieniu, przy drodze prowadzącej do Bukowiny.

Obecny murowany budynek został wybudowany w miejscu drewnianej budowli, jednokopułowej, z wolnostojącą dzwonnica, pochodzącej z końca lat 60 XVI w. Na początku lat 70. XIX w. z funduszu rządowego przeznaczonego na budowę nowych cerkwi unickich w Tarnogrodzie powstała nowa murowana cerkiew, która do dnia dzisiejszego pełni funkcję prawosławnej świątyni parafialnej.

Cerkiew jest ośrodkiem kultu świętego mnicha-wyznawcy Leoncjusza, kanonizowanego w 1999 przez Rosyjski Kościół Prawosławny, urodzonego w Tarnogrodzie. Szczególną czią jest w niej otaczana również Tarnogrodzka Ikona Matki Bożej.

We wnętrzu cerkwi znajduje się ikonostas z II poł. XIX w., rozbudowany w latach 2002–2003. W tym samym czasie powstała polichromia zdobiąca świątynię. Świątynia może pomieścić 350 osób.

Ostatni remont elewacji świątyni miał miejsce w 1980 r. W 1983 r. wykonano ogrodzenie kamiennie - metalowe wokół cerkwi. Kolejne lata to: kapitalny remont kopuły - dzwonnicy, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie izolacji pionowej fundamentów, wzmocnienie fundamentów pod zakrystią i wymiana dachu.

1.2. Charakterystyka obiektu

Budynek zbudowany na planie krzyża, z wyraźnie wyodrębnionymi trzema częściami cerkwi: przedsionkiem, nawą i pomieszczeniami ołtarzowymi.

Środkowa część krzyża jest wyższa, przekryta czteropołaciowym dachem namiotowym, ponad którym wznosi się ośmioboczna sygnaturka zwieńczona niewielką cebulastą kopułą. Nad prostokątnymi bocznymi ramionami krzyża znajdują się dachy dwuspadowe. Trójdzielne pomieszczenie ołtarzowe jest prosto zamknięte. Dzwonnica cerkiewna usytuowana jest nad przedsionkiem świątyni. Wieżę tę wieńczy druga cebulasta kopuła.

Z zewnątrz budynek zdobiony jest klasycystycznym detalem w postaci pilastrów i gzymsów.

Wieża przekryta dachem z blachy miedzianej. Pozostałe połacie dachu z blachy ocynkowanej.

Stolarka okienna i drzwiowa – głównie drewniana, w poziomie parteru okna ościeżnicowe - polskie z zamontowanymi kratami metalowymi pomiędzy skrzydłem wewnętrznym a zewnętrznym. Na elewacji wschodniej, w poziomie parteru okno w ramie metalowym – z ozdobnym szkleniem na wzór krzyża. W górnej części wieży, we wnękach imitujących okna znajdują się cztery mozaiki ze szkła kolorowego.

Obecna kolorystyka cerkwi to dwa kolory – kolor biały (gzymsy, pilastry, bazy pilastrów, sztukaterie) oraz odcień żółtego (kolor bazowy, wypełnienia płaszczyzn elewacji).

1.3. Stan techniczny elewacji

Ogólny stan zachowania wszystkich elewacji budynku jest bardzo zły. Najbardziej zniszczone są fragmenty elewacji w partiach przyziemia, w narożnikach, w miejscach ocienionych – pod gzymsami, w miejscach na styku z dachem, w miejscach na elewacji nad wystającymi elementami ozdobnymi – gzymsami, obramowaniem okien, elewacje wieży świątyni.

Po oględzinach stanu istniejącego elewacji budynku stwierdzić można liczne ubytki, odparzenia i odspojenia tynku, w tym także na gzymsach oraz sztukaterii. Na całym budynku zaob-

serwowano uszkodzenia mechaniczne w postaci obłupanych krawędzi gzymsów i wystających detali, spękania muru. Narzuta cementowa na powierzchni elewacji jest mocno zabrudzona z widocznymi naciekami.

Stan zawilgocenia murów jest różnorodny, a ubytki w tynkach pozwalają na dostawanie się wody opadowej do wnętrza murów. Fundamenty budynku przez lata podciągały wody gruntowe i magazynowały w murze sole mineralne. Obecnie proces ten został zahamowany przez wykonanie wcześniej osuszenie budowli z wilgoci wyciąganej z gruntu poprzez zastosowanie technologii „iniekcji krystalicznej”

Obróbka blacharska wieży z blachy miedzianej jest znacznie zanieczyszczona mchami i porostami.

Okna i drzwi drewniane zachowane w bardzo złym stanie. Występują liczne złuszczenia i wyjąłowanie powłok malarskich; zdeformowane listwy przyszybowe; pęknięcia, wylupania i spróchnienia profili skrzydeł i ościeżnic; ubytki w uszczelkach.

Okna w poziomie parteru są od wewnątrz zabezpieczone kratami. Powłoka malarska z licznymi złuszczeniami i wyjąłowaniem.

2. INWENTARYZACJA FOTOGRAFICZNA ELEWACJI

Fot. 1 Elewacja zachodnia (frontowa), luty 2020

Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi prawosławnej p.w. Świętej Trójcy
w Tarnogrodzie

23-420 Tarnogród, Tarnogród ul. Cerkiewna 1, dz. nr ew.: 1284/1, ark. nr: 17,
obręb: 0001 Tarnogród, jedn. ewid.: 060212_4 Tarnogród miasto

Starostwo Powiatowe

Fot. 2 Elewacja zachodnia (frontowa) i południowa październik 2019

Fot. 3 Elewacja południowa i wschodnia, październik 2019

Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi prawosławnej p.w. Świętej Trójcy
w Tarnogrodzie

23-420 Tarnogród, Tarnogród ul. Cerkiewna 1, dz. nr ew.: 1284/1, ark. nr.: 17,

obręb: 0001 Tarnogród, jedn. ewid.: 060212_4 Tarnogród miasto

Starostwo Powiatowe
w Biłgoraju

Fot. 4 Elewacja wschodnia, luty 2020

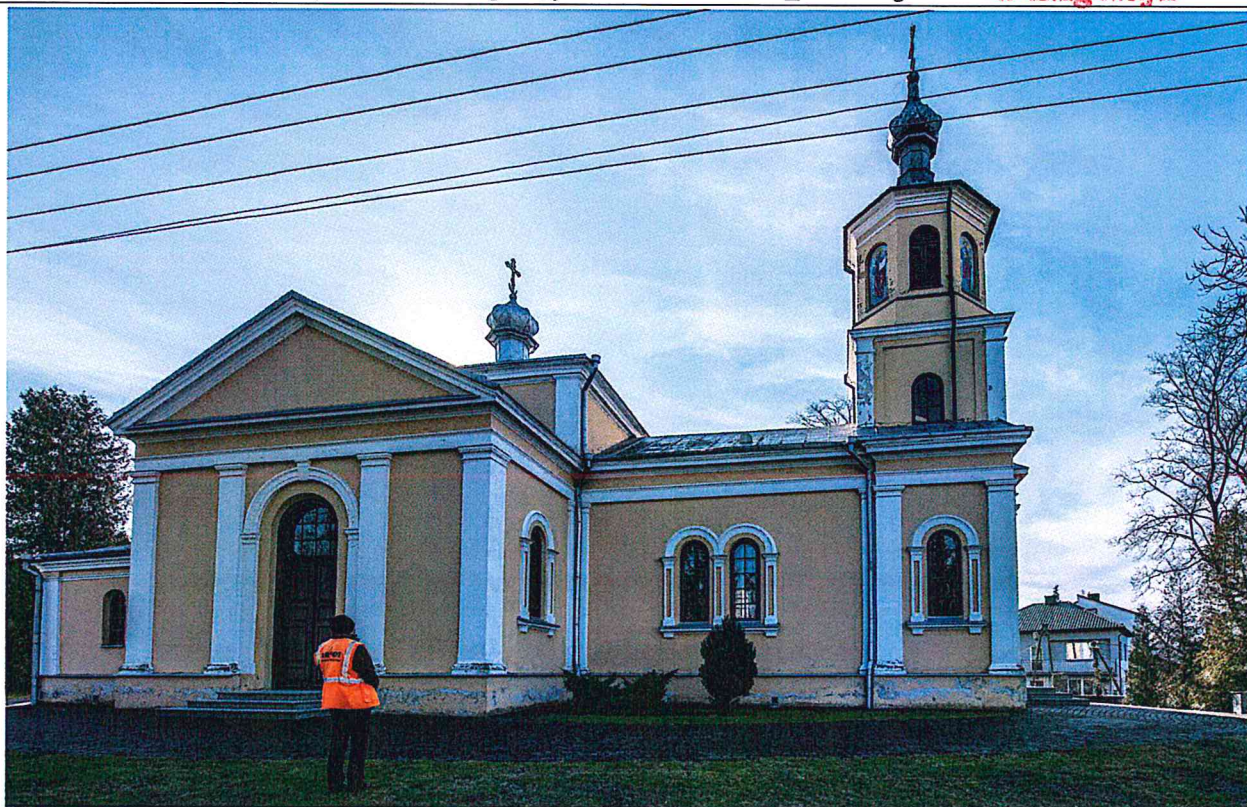
Fot. 5 Elewacja wschodnia i północna, luty 2020

Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi prawosławnej p.w. Świętej Trójcy w Tarnogrodzie

23-420 Tarnogród, Tarnogród ul. Cerkiewna 1, dz. nr ew.: 1284/1, ark. nr. 17,
obręb: 0001 Tarnogród, jedn. ewid.: 060212_4 Tarnogród miasto

Starostwo Powiatowe
w Biłgoraju

Fot. 6 Elewacja północna, luty 2020

Fot. 7, Fot 8. Stan techniczny elewacji, luty 2020

Fot. 9 Fot 10. Stan techniczny stolarki drzwiowej, luty 2020

Remont elewacji i dachu wraz z wymianą stolarki zewnętrznej cerkwi prawosławnej p.w. Świętej Trójcy w Tarnogrodzie

23-420 Tarnogród, Tarnogród ul. Cerkiewna 1, dz. nr ew.: 1284/1, obręb: 0001 Tarnogród, jedn. ewid.: 060212_4 Tarnogród miasto

Starostwo Powiatowe
w Biłgoraju

Fot 11. Widok na dach cerkwi

Fot 12. Elewacja frontowa, 1941 r. (źródło: www.fotopolska.eu)

3. FORMA ARCHITEKTONICZNA I FUNKCJA OBIEKTU BUDOWLANEGO, SPOSÓB JEGO DOSTOSOWANIA DO KRAJOBRAZU I OTACZAJĄCEJ ZABUDOWY ORAZ SPOSÓB SPEŁNIENIA WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 5 UST. 1 PRAWA BUDOWLANEGO

Obiekt objęty opracowaniem stanowi funkcjonujący budynek kultu religijnego – cerkwi.

Projektowany remont elewacji nie wpłynie na formę architektoniczną budynku. Zastosowana kolorystyka będzie podkreślać formę obiektu (podziały elewacyjne, gzymsy, obramowania) oraz będzie współgrać z zastosowanymi materiałami (dach z blachy miedzianej, orynnowanie, drewniane okna, wykończenie wnętrz i inne). Inwestycja nie będzie generować wyróżniających się obiektów dysharmonijnych lub dominant krajobrazowych.

Obiekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi zaprojektowany został w sposób określony w przepisach oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej.

Zastosowanie przez Inwestora zalecanych w projekcie materiałów budowlanych, zarówno konstrukcyjnych jak i wykończeniowych, posiadających odpowiednie atesty i oznaczonych

symbolem dopuszczenia do użytkowania w budownictwie oraz wykonywanie robót budowlanych zgodnie z technologią i w odpowiedniej kolejności, zapewnia m.in.:

- 1) Spełnienie wymagań podstawowych dotyczących:
  - a) Bezpieczeństwa konstrukcji,
  - b) Bezpieczeństwa pożarowego,
  - c) Bezpieczeństwa użytkowania,
  - d) Odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,
  - e) Ochrony przed hałasem i drganiami,
  - f) Odpowiedniej charakterystyki energetycznej budynku oraz racjonalizowania użytkowania energii,
- 2) Warunki użytkowe zgodne z przeznaczeniem obiektu,
- 3) Możliwość utrzymania właściwego stanu technicznego,
- 4) Warunki bezpieczeństwa i higieny pracy,
Odpowiednie usytuowanie na działce.

4. PRZEZNACZENIE I PROGRAM UŻYTKOWY PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Niniejsze opracowanie nie wprowadza zmian w przeznaczeniu i programie użytkowym obiektu. Planowane prace są związane z remontem elewacji budynku.

5. KOLORYSTYKA

Przed rozpoczęciem prac elewacyjnych w pierwszej kolejności należy wykonać badania odkrywkowe historycznych tynków i malatur.

Po dokonaniu odkrywek należy niezwłocznie powiadomić WUOZ Delegaturę w Zamościu celem dokonania ustaleń i ewentualnych korekt w zatwierdzonej do realizacji dokumentacji projektowej oraz uzgodnienia kolorystyki elewacji.

6. ZAKRES PRAC REMONTOWYCH

Przed przystąpieniem do prac remontowych należy opracować program prac konserwatorskich i uzyskać pozwolenie konserwatorskie dla prowadzonych robót budowlanych.

6.1. Prace remontowe przy ścianach elewacji:

- 6.1.1. Skucie odparzonego i uszkodzonego tynku, z zachowaniem istniejących detali architektonicznych.
- 6.1.2. Uzupełnienie tynków płaskich, gzymsów, obramowań, cokołów.
- 6.1.3. Hydrofobizacja części powierzchni ścian.
- 6.1.4. Malowanie elewacji.

6.2. Zestawienie pozostałych robót elewacyjnych:

- 6.2.1. Wymiana drewnianej stolarki zewnętrznej okiennej i drzwiowej.
- 6.2.2. Renowacja stolarki okiennej, mozaiki ze szkła.
- 6.2.3. Wymiana podokienników okiennych i obróbek blacharskich cokołów.
- 6.2.4. Prace przy orynnowaniu.
- 6.2.5. Remont dachu.
- 6.2.6. Oczyszczenie istniejącego pokrycia dachu z blachy miedzianej (z mchów i porostów).
- 6.2.7. Wymiana elementów zwieńczających kopuły.
- 6.2.8. Wymiana obudowy szafki elektrycznej.
- 6.2.9. Wymiana kratki PCV

7. OPIS I TECHNOLOGIA PRAC REMONTOWYCH PRZY RENOWACJI ELEWACJI

Ze względu na różny charakter pochodnych uszkodzeń na elewacji, miejsca te zostały podzielone na grupy, które winny zostać w różny sposób poddane naprawie

7.1. Przygotowanie podłoża elewacji

Pierwszą czynnością technologiczną jest całkowite usunięcie istniejących powłok malarskich z całej powierzchni elewacji. Powłoki należy usunąć sposobem mechanicznym na powierzchniach płaskich i ręcznym na sztukateriach oraz elementach wystających. Czynność tę należy prowadzić równolegle z usunięciem powierzchniowych, uszkodzonych fragmentów tynku i płaszczyzn tynku nie związanego z podłożem. Następnie powierzchnie elewacji należy oczyścić.

Odnowienie elewacji zewnętrznych polegać będzie na;

- a) skuciu głuchych i odspojonych (odparzonych) tynków,
- b) osuszeniu ścian,
- c) uzupełnieniem ubytków cegły z muru, tynków i okładzin zewnętrznych,
- d) oczyszczeniu i zmyciu pozostałości starej farby,
- e) wzmocnieniu podłoża pod malowanie,
- f) dwukrotnym malowaniu elewacji,
- g) uporządkowaniu terenu po zakończeniu robót budowlanych.

Stwierdzono nieznaczne rysy w pasach międzyokiennych oraz elementach gzymsów. Spękanne tynki należy skuć z kołnierzem min. 0,5m, wokół spękanych i odspojonych elementów (do miejsca, gdzie tynk przylega w sposób właściwy do muru) i uzupełnić nowym tynkiem zewnętrznym, identycznym z istniejącym.

7.2. Metody naprawy elewacji

Po wykonaniu prac przygotowawczych należy przystąpić do napraw częściowych według poniższych metod.

METODA 1: Uzupełnienie ubytków – miejsca z ubytkami powierzchniowymi tynku, tynk pozostałe związany z podłożem, uszkodzenia jedynie pod malaturami.

- a) usunięcie starych powłok malarskich,
- b) dezynfekcja
- c) wzmocnienie podłoża mineralnego
- d) uzupełnienie ubytków,
- e) ujednolicenie całej powierzchni.

Jednoznaczne określenie zakresu rzeczowego tego elementu prac w zakresie uzupełnienia ubytków tynków na tym etapie nie jest możliwe i w przedmiarze robót zostanie przyjęte w wielkościach szacunkowych.

METODA 2: Naprawa miejsc gdzie doszło do całkowitego ubytku tynków oraz miejsc, w których tynk odspoił się od powierzchni murów

- a) usunięcie odspojonych fragmentów tynku,
- b) skucie tynków w obrębie uszkodzenia w obszarze którego granicę wyznaczają tynki o dobrej przyczepności do muru,
- c) dezynfekcja
- d) wzmocnienie podłoża mineralnego,
- e) obrzutka pod tynk renowacyjny,
- f) tynk renowacyjny - warstwa I, gr. warstwy 10-20 mm,
- g) tynk renowacyjny - warstwa II, gr. warstwy 10-20 mm,
- h) ujednolicenie całej powierzchni.

METODA 3: Miejsca narażone na zwiększone działanie wilgoci zewnętrznej - pasy tynku nad obróbkami blacharskimi, nad podmurówką:

- a) dezynfekcja,
- b) wzmocnienie podłoża mineralnego,
- c) uzupełnienie ubytków,
- d) ujednolicenie całej powierzchni,
- e) pierwsze malowanie farbą,
- f) drugie malowanie farbą,
- g) hydrofobizacja obejmująca wszystkie powierzchnie 30 cm pasów nad obróbkami blacharskimi i nad podmurówką.

METODA 4: Naprawy sztukaterii, gzymsów, wystających elementów pilastrów itp.

- a) dezynfekcja,
- b) wzmocnienie podłoża mineralnego,
- c) uzupełnienie ubytków,
- d) ujednolicenie całej powierzchni..

UWAGA: Naprawa gzymsów z zachowaniem istniejącej technologii – ciągnionej.

Hydrofobizacja: Zabezpieczenie części ścian powłoką hydrofobową w celu zapobiegania wnikaniu wody w głąb struktury materiałów. Hydrofobizacją należy objąć powierzchnie 30 cm pasów nad obróbkami blacharskimi i nad podmurówką, wszystkie powierzchnie sztukaterii, gzymsów, wystających elementów pilastrów itp.

Malowanie końcowe elewacji - Po wykonaniu prac naprawczych całość elewacji projektuje się do dwukrotnego malowania farbą.

7.3. Szczegółowy opis preparatów zastosowanych w ramach opisanych powyżej metod naprawy:

Zastosowane produkty w jednym systemie danego producenta. Niedopuszczalne jest mieszanie z produktami innego systemu. Wszystkie preparaty należy stosować ściśle według zaleceń producenta.

Dezynfekcja - wodorozcieńczalny preparat do usuwania nalotów organicznych do zastosowania zewnętrznego. Właściwości preparatu:

- roztwór wodny zawierający kationowe środki powierzchniowo czynne, krzemiany i składnik dyspergujący,
- gęstość ok. 1,0 g/cm³ w +20°C,
- odczyn pH ok. 11,5
- duża zdolność wnikania i nasycania,
- nie zawiera rozpuszczalników organicznych i fosforanów,
- nie wydziela szkodliwych lub drażniących oparów,
- odpowiedni do stosowania na materiałach budowlanych przeznaczonych do dezynfekcji,
- nie plami ani nie zanieczyszcza materiałów, na których jest stosowany,
- produkt nie jest traktowany jako biocyd w rozumieniu dyrektywy 98/8/EC,
- spełnia wymagania dla detergentów wg. regulacji unijnej 648/2004.

Wzmocnienie podłoża mineralnego – preparat rozcieńczający i gruntujący, na bazie czystego, płynnego krzemianu potasowego i niewielkiej ilości dodatków organicznych, do farb dyspersyjno-silikatowych. Preparat наносzony na wytrzymałe, suche, czyste, oczyszczone z kurzu i zatluszczeń podłoże. Właściwości preparatu:

- nierozpuszczalny w podłożu w postaci skrzemionkowanej,
- stabilny w każdych warunkach atmosferycznych,
- nie jest błonotwórczy,
- ekstremalna paroprzepuszczalność,
- niepalny,
- odporny na działanie promieni UV,
- odporny na grzyby i pleśń,
- odporny na działanie spalin przemysłowych,
- odporny na działanie rozpuszczalników,
- przyjazny dla środowiska ,
- ulega biodegradacji.

Uzupełnienie ubytków, ujednolicenie całej powierzchni – uniwersalny, cienkowarstwowy tynk wapienno-cementowy z dodatkiem tworzyw sztucznych i włókien zbrojeniowych. Może służyć jako zaprawa naprawcza do lokalnego uzupełniania ubytków tynku. Podstawowe dane:

- uziarnienie 0-0,6 mm,
- współczynnik przepuszczalności pary wodnej μ : ok. 8,
- absorpcja wody: W 2,

W przypadku dużych nierówności jako pierwszą warstwę tynku należy nałożyć tynk o uziarnieniu do 1,3 mm o współczynniku przepuszczalności pary wodnej μ : ok. 9

Obrzutka pod tynk renowacyjny - zaprawa trasowo – cementowa stosowana jako tynk niekryjący dla poprawy przyczepności tynku renowacyjnego, w celu lepszego połączenia mało chłonnych powierzchni murów i warstw tynku renowacyjnego. Właściwości produktu:

- uziarnienie: 0 – 5 mm,
- wiązanie hydrauliczne,
- dobra przyczepność do podłoża,
- wysoka mrozoodporność,
- odporny na rozpryski wodne i wilgoć,
- współczynnik przepuszczalności pary wodnej μ : ≤ 25 ,
- absorpcja wody: W 2.

Tynk renowacyjny - sucha zaprawa na bazie trasy, wapna, mrozoodpornego piasku, cementu oraz dodatków. Specjalny tynk o właściwościach hydrofobowych, stosowany na zewnątrz, do naprawy powierzchni tynku uszkodzonego przez sole ponad poziomem terenu. Przeznaczony do powierzchni ścian narażonych na działanie wilgoci w budynkach historycznych, starym budownictwie, w obszarze cokołowym, itp. Po przefilcowaniu tworzy powierzchnię o drobnej strukturze. Aby tynk renowacyjny spełniał swe zadanie, należy zazwyczaj nałożyć dwie warstwy, o grubości od 10 do 20 mm każda. Pierwszą warstwę tynku należy dobrze uszorstnić i przed nałożeniem kolejnej warstwy zachować okres schnięcia zalecany przez producenta. W międzyczasie, przed nałożeniem drugiej warstwy, powierzchnię tynku oczyścić na sucho z soli, które przez nią przeniknęły. Właściwości produktu:

- uziarnienie: 0 - 1,2 mm,
- porowatość: $> 40\%$,
- mineralna zaprawa renowacyjna o dużej zdolności akumulacji soli,
- wysoka porowatość wskutek samoczynnego tworzenia się porów powietrza,
- wysoka dyfuzja i szybkie wysychanie,
- możliwość nakładania maszynowego,
- zapobiega powstawaniu wykwitów solnych (zdolność zatrzymywania soli),
- właściwości hydrofobowe (zredukowane podciąganie kapilarne),
- współczynnik przepuszczalności pary wodnej μ : ok. 7.

Malowanie farbą - elewacyjna farba krzemianowa, na bazie kombinacji spoiw zolu krzemionkowego i szkła wodnego potasowego. Właściwości produktu:

- odporny na działanie warunków atmosferycznych, UV i kwaśnych deszczy,

- antyelektrostatyczny,
- alkaliczny, nie zawiera środków konserwujących,
- niepalny (klasa A2-s1, d0 wg. PN-EN 13501-1)
- zawiera tylko pigmenty odporne na działanie światła,
- mineralnie matowy,
- mikroporowaty, paroprzepuszczalny, nie tworzy błony,
- wysoce hydrofobowy,
- nie zawiera rozpuszczalników i środków zmiękczających,
- nieprzyjazny dla grzybów i glonów dzięki szybkiemu wysychaniu.

Hydrofobizacja - bezbarwny środek na bazie silanów i siloksanów do końcowej hydrofobizacji powierzchni. Preparat wnika w pory kamienia naturalnego. Po wyparowaniu rozpuszczalnika substancja czynna osadza się na ściankach porów poprzez reakcję chemiczną z materiałem budowlanym i wilgocią zawartą w powietrzu, nadając właściwości hydrofobowe.

8. POZOSTAŁE PRACE REMONTOWE NA ELEWACJI

8.1. Wymiana drewnianej stolarki zewnętrznej okiennej i drzwiowej.

Wymianie podlegają wszystkie okna i drzwi zewnętrzne obiektu.

Czynności montażowe można podzielić na następujące etapy:

- a) przygotowanie otworu,
- b) uzupełnienie ubytków w murze,
- c) ustawienie i umocowanie drzwi lub okien w otworze,
- d) uszczelnienie ewentualnych szczelin,
- e) przeprowadzenie regulacji,
- f) uzupełnienie tynków i wykończenie dolegających ścian.

Stolarka powinna być poddana procesowi impregnacji i zabezpieczaniu powierzchni przy zastosowaniu ekologicznych, wodorozcieńczalnych lakierów i impregnatów. Lakier bezbarwny mat lub półmat.

UWAGA: Przed przystąpieniem do wymiany stolarki okiennej, Wykonawca zobowiązany jest do dokonania szczegółowych pomiarów z natury, sprawdzenia wymiarów istniejących okien i drzwi.

Kolorystykę okien i drzwi należy ustalić w oparciu o zaakceptowaną kolorystykę elewacji przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

8.1.1. Stolarka okienna

Istniejąca stolarka okienna w poziomie parteru są to okna ościeżnicowe – polskie. Skrzydło wewnętrzne otwierane do wewnątrz pomieszczenia, skrzydło zewnętrzne otwierane na zewnątrz. Pomiędzy skrzydłami znajduje się krata zabezpieczająca, antywłamaniowa. Okna w wieży z pojedynczym skrzydłem okiennym. Brak zabezpieczenia oculusa w wieży na elewacji północnej. Wszystkie okna i kraty zabezpieczające do demontażu.

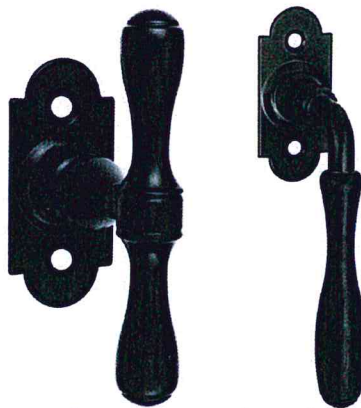
Projektowane okna drewniane, z drewna klejonego, dębowe. Szprosy konstrukcyjne. Okna otwierane do wewnątrz pomieszczeń. Kolorystyka do ustalenia w oparciu o kolorystykę elewacji zaakceptowaną przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Szyby zespolone, wypełnione argonem, bezpieczne, antywłamaniowe. Parametry techniczne przepuszczalności powietrza, wodoszczelności, izolacyjności akustycznej zgodne z aktualnymi przepisami i normami (co najmniej). Okna zabezpieczone impregnatami owadobójczymi i przeciwwgrzybiczymi. Współczynnik przenikania ciepła $U(\max) \leq 1,4 \text{ W/(m}^2\text{K)}$.

Zaprojektowano wstawienie dodatkowego okna w oculusie w wieży na elewacji wschodniej.

Okucia i klamki okienne z kutego żelaza w kolorze czarnym matowym.

Fot. 13 Stylistyka klamek okiennych.

8.1.2. Drewniane żaluzje (4 szt.)

Zaprojektowano wymianę istniejących żaluzji w wieży. Rama okienna drewniana, dębowa z wypełnieniem z drewnianych żaluzji skośnych, kolor jak stolarka okienna, zabezpieczone impregnatami przeciwgrzybiczymi i przeciw owadobójczymi. Wymiary jak istniejące.

8.1.3. Stolarka drzwiowa

Istniejące drzwi do demontażu. Demontaż istniejących krat w części naświetla drzwi.

Zaproponowano nowy wzór drzwi – bardziej dekoracyjny. Drzwi prowadzące do nawy (3 szt.) z górnym przeszkleniem, z ozdobnymi płycinami i słupkiem ruchomym pomiędzy skrzydłami drzwi. Wzór drzwi na zaplecze cerkwi nawiązujący do drzwi głównych.

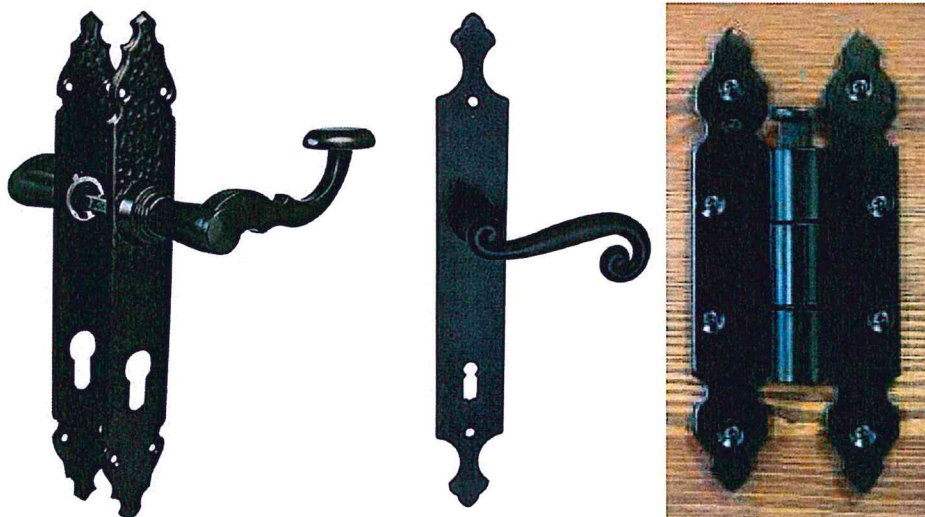
Projektowane drzwi z drewna klejonego, dębowego, kolor jak stolarka okienna – dostosowany do zaakceptowanej kolorystyki elewacji przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Drzwi z progiem o wysokości max. 2 cm, zabezpieczone impregnatami owadobójczymi i przeciwgrzybiczymi. Zachowanie istniejącego sposobu otwarcia drzwi.

Naświetle drzwi – szyby zespolone, wypełnione argonem, bezpieczne, antywłamaniowe.

Współczynnik przenikania ciepła $U_{\max} \leq 1,3 \text{ W/m}^2/\text{K}$.

Okucia zawiasów oraz klamki z kutego żelaza, z ozdobnym sztyldem, w kolorze czarnym mat.

Ze względu na ciężar skrzydła drzwiowego oraz częstotliwość jego zamykania i otwierania, szczególną uwagę należy zwracać na stabilne i trwałe osadzenie ościeżnicy. Niezbędne jest stosowanie odpowiednich łączników rozporowych lub wkręcanych albo kotew montażowych, o wymiarach i w ilości wynikających z instrukcji montażu danych drzwi.

Fot. 14 Stylistyka klamek i okuć drzwiowych.

8.2. Renowacja stolarki okiennej i mozaiki.

w Biłgoraju

Istniejące okno w ramie metalowej, w poziomie parteru przeznaczone do renowacji. Istniejące ramy do oczyszczenia z rdzy i łuszczącej się farby, piaskowane. Po oczyszczeniu malowane dwukrotnie farbą kauczukową na kolor jak stolarka okienna (warstwa podkładowa i powierzchniowa). Przed pomalowaniem farbą nawierzchniową konieczne jest zabezpieczenie metalu poprzez nałożenie warstwy gruntującej dla ochrony przed korozją. Przygotowanie wstępne różni się w zależności od stanu podłoża, jednak zawsze podkład gruntujący i farba nawierzchniowa muszą być odpowiednio do siebie dobrane, co pozwala zagwarantować trwałość powłoki malarskiej.

Mozaiki ze szkła kolorowego na płycie zamontowane ok. 2002 r., na miejscu wcześniejszych obrazów malowanych na blasze. Od wewnątrz wieży brak otworu - mur. Mozaiki do demontażu na czas prac budowlanych, oceny stanu zachowania, wykonania prac naprawczych wg programu prac konserwatorskich określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i ponownego montażu.

8.3. Wymiana podokienników okiennych i obróbek blacharskich cokołów.

Istniejące wszystkie podokienniki i obróbki blacharskie z blachy przeznaczone do wykucia z muru. Projektowane obróbki blacharskie z blachy miedzianej gr. 0,6 mm, z kapinosem, w wersji patynowanej. Szerokość dostosowana do wnęk okiennych i cokołów. Pod obróbki blacharskie należy wykonać spadki z zaprawy cementowej. Miejsca styku obróbek blacharskich z elementami tynkowanymi należy spoinować kitem silikonowym z dodatkiem bitumów, zapewniającym właściwą przyczepność i współpracę.

8.4. Prace przy orynnowaniu.

Wymiana istniejącego orynnowania na rynny i rury spustowe z blachy miedzianej. Zachowanie istniejącej lokalizacji rur spustowych i odpływów.

8.5. Wymiana dachu.

Istniejące pokrycie dachu z blachy ocynkowanej do wymiany na pokrycie z blachy miedzianej gr. 0,6 mm. Wymiana zmurzałych elementów konstrukcyjnych dachu (ok. 80 mb) oraz całkowita wymiana deskowania. Wszystkie elementy drewniane należy zabezpieczyć środkami grzybobójczymi, owadobójczymi i ogniochronnymi do stopnia co najmniej trudnozapalności. Dach w wykonaniu NRO.

Zaprojektowano docieplenie dachu wełną mineralną grubości 20 cm, z wykonaniem izolacji z folii paroizolacyjnej.

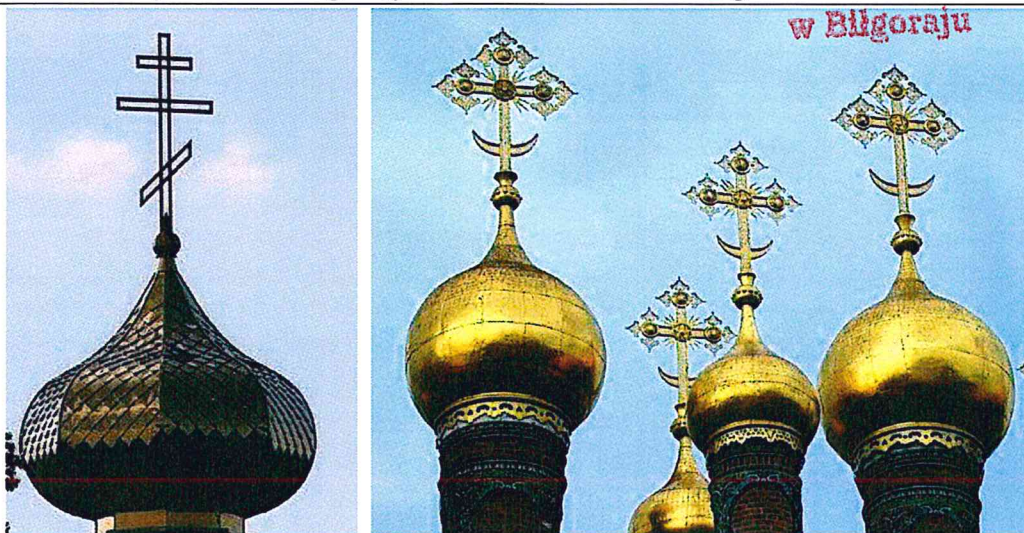
8.6. Oczyszczenie istniejącego pokrycia dachu z blachy miedzianej (z mchów i porostów).

Istniejące pokrycie dachu z blachy miedzianej do pozostawienia do oczyszczenia z zabrudzeń – m.in. z mchów i porostów, odchodów ptaków. Oczyszczeniu nie podlega ochronna warstwa patyny.

8.7. Wymiana elementów zwieńczających kopuły.

Istniejące elementy zwieńczające kopuły – kula i krzyż przeznaczone do wymiany. Krzyż i kule odlewane z żeliwa. Możliwość zastosowania kul o konstrukcji drewnianej z litego drewna. Krzyż i kula okładane blachą ze stali nierdzewnej, pasywowana na złoty kolor, mocno błyszcząca.

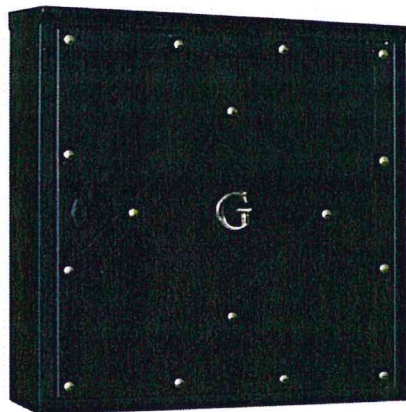

Fot. 15 Przykłady złotych kopuł

8.8. Wymiana obudowy szafki elektrycznej.

Złącze elektryczne ZL-1a zlokalizowane przy wejściu na zakrystię, na wschodniej elewacji. Projektowana szafka stalowa (obudowa złącza licznikowego), w stylu „staromiejskim” (stylizowana na wykonaną z elementów kutych), ocynkowana ogniowo, malowana proszkowo na kolor czarny mat.

Szafka elektryczna z dostępem na kłódkę energetyczną (wg standardów Rejonu Energetycznego Zamość).

Fot. 16 Stylistyka projektowanej obudowy.

8.9. Wymiana kratki PCV

Istniejące kratki wentylacyjne znajdujące się na elewacji w cokole budynku do wymiany na kratki stalowe, ocynkowane ogniowo, malowane proszkowo na kolor elewacji.

9. INSTALACJE

Obiekt wyposażony w instalację elektryczną. Zaprojektowano instalację odgromową wg projektu branży elektrycznej.

10. DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Istniejący obiekt nie jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Do wszystkich wejść do budynku prowadzą schody terenowe.

11. PODSTAWOWE DANE TECHNOLOGICZNE ORAZ WSPÓŁZALEŻNOŚĆ URZĄDZEŃ I WYPOSAŻENIA ZWIĄZANEGO Z PRZEZNACZENIEM OBIEKTU I JEGO ROZWIĄZANIAM I BUDOWLANymi

Nie dotyczy.

12. WPŁYW OBIEKTU BUDOWLANEGO NA ŚRODOWISKO I JEGO WYKORZYSTANIE ORAZ NA ZDROWIE LUDZI I OBIEKTY SĄSIEDNIE

Planowana inwestycja nie wpływa negatywnie na środowisko oraz na zdrowie ludzi i obiekty sąsiednie.

13. CHARAKTERYSTYKA POŻAROWA

Dach w wykonaniu nierozprzestrzeniającym ognia (NRO).

Zaprojektowano wyposażenie budynku w instalację odgromową.

Warunki p.poż. bez zmian.

14. ZGODNOŚĆ WYCENY I ROBÓT Z DOKUMENTACJĄ PROJEKTOWĄ

Podstawę wyceny robót stanowią wszystkie elementy dokumentacji, jako nierozdzielna całość. Dane, wymagania i ilości wyszczególnione choćby w jednym z nich są obowiązujące dla Wykonawcy tak, jakby zostały ujęte w całej dokumentacji. Na etapie przygotowania oferty Oferent powinien sprawdzić ww. elementy dokumentacji i wyjaśnić ewentualne różnice. W przypadku rozbieżności Wykonawca nie może wykorzystywać błędów lub opuszczeń w dokumentacji, a o ich wykryciu winien natychmiast powiadomić Zamawiającego, w celu dokonania odpowiednich zmian, poprawek lub uzupełnień.

Jeżeli jakiegokolwiek elementy nie zostały ujęte we wszystkich elementach dokumentacji, to należy je jednak ująć w ofercie, a w szczególności ująć należy wszystkie elementy i urządzenia, które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obiektu. Wykonawca zobowiązany jest do zawarcia w ofercie wszystkich nieprzewidzianych w dokumentacji, a mających wpływ na cenę elementów.

Wszystkie roboty i materiały muszą być zgodne z dokumentacją projektową, ustaleniami z Zamawiającym a także z innymi obowiązującymi przepisami.

Podczas realizacji robót należy uwzględniać instrukcje producenta materiałów oraz przepisy związane i obowiązujące, w tym również te, które uległy zmianie lub aktualizacji. W przypadku istnienia norm, atestów, certyfikatów, instrukcji ITB, aprobat technicznych, świadectw dopuszczenia nie wyszczególnionych w niniejszej dokumentacji a obowiązkowych do stosowania, Wykonawca ma obowiązek stosowania się do ich treści i postanowień.

Prowadzenie robót budowlanych

Przed przystąpieniem do robót, Wykonawca zapozna się z dokumentacją, oceni jej czytelność, spójność (dokumentacja rozumiana jako łączną całość: opis, rysunki, opracowania branżowe powiązane z robotami), jej wzajemne skoordynowanie, a o wszelkich zauważonych uwagach powiadomi Inspektora Nadzoru Inwestorskiego oraz za jego pośrednictwem - Nadzór autorski. Nie wolno rozpoczynać żadnych prac przed zapoznaniem się z całością dokumentacji (opis, rysunki, opracowania branżowe powiązane z robotami). Zgłoszenie rozbieżności w trakcie lub po wykonaniu elementu nie będzie uznawane jako wpływające na koszt i termin realizacji.

Wykonawca nie może realizować zauważonych błędów w Dokumentacji Projektowej, a o ich wykryciu powinien natychmiast powiadomić Inspektora Nadzoru Inwestorskiego oraz za jego pośrednictwem Pracownię Projektową.

Wszelkie roboty prowadzone będą zgodnie z polskimi przepisami i normami. W miejscach, w których projekt określa wymagania ostrzejsze od wymagań normowych, obowiązują wymagania stawiane w projekcie, co musi zostać uwzględnione w ofercie.

Wszelkie roboty będą prowadzone zgodnie z instrukcjami producentów materiałów i wyrobów.

15. UWAGI OGÓLNE

- 15.1. Przed przystąpieniem do realizacji robót Wykonawca ma obowiązek dokonać wizji elementów objętych opracowaniem oraz sprawdzenia wymiarów bezpośrednio na budowie.
- 15.2. Niniejszy program prac konserwatorskich powinien być uzupełniany i korygowany w trakcie trwania prac, w miarę poszerzania wiedzy o obiekcie i stanu jego zachowania. Wszelkie zmiany programu wymagają akceptacji Architekta lub Inspektora Nadzoru oraz Konserwatora Zabytków
- 15.3. Prace konserwatorsko-renowacyjne powinny być przeprowadzane przez ekipy specjalistyczne, posiadające udokumentowane doświadczenie w realizacji robót przy obiektach zabytkowych, przeszkolone w stosowaniu systemów renowacyjnych renomowanych firm, pod ścisłym nadzorem konserwatorskim w osobie kierownika robót konserwatorskich o adekwatnej specjalizacji. Przy wykonywaniu prac należy ściśle przestrzegać reżimu technologicznego określonego przez producentów specjalistycznych materiałów w ich instrukcjach technicznych. W przypadku zastosowania rozwiązań systemowych należy przestrzegać wymogów technologii pod rygorem utraty gwarancji producenta / wykonawcy.
- 15.4. Wszelkie zmiany należy bezwzględnie uzgadniać z Architektem, opracowującym dokumentację projektową lub Inspektorem Nadzoru.
- 15.5. Przy wyborze wykonawcy/ dostawcy technologii należy bezwzględnie uwzględnić trwałość i wytrzymałość materiałów / technologii w taki sposób, aby możliwe było spełnienie kryterium 5 lat gwarancji/ rękojmi na wykonane roboty.

Asystentka projektanta:
mgr inż. arch. Marta Bielak

Projektant:
mgr inż. arch. Urszula Grosiak